Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม:กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*

Guidelines for Multicultural Education classes : Case Study in BAN PA-LA-U Community, Huahin District, Prachaubkirikhan Province

นางสาวรสสุคนธ์ เนาวบุตร (Miss. Rotsukhon Naowabut)**
รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา (Assoc. Narin Sungrugsa)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1)เพื่อศึกษากระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม 2)เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมของชุมชนป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ครู นักเรียน ผู้นำท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน ชาวบ้าน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 42 คน โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลภาคสนาม การสังเกตและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีฐานราก

ผลการวิจัยพบว่า (1) กระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบ่งออกได้เป็นกระบวนการความสำเร็จในการจัดการศึกษา สืบเนื่องมาจาก 1)สภาพแวดล้อมในชุมชน เป็นชุมชนที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 2) ระบบการจัดการศึกษาเป็นไปด้วยความเสมอภาค ใช้หลักสูตรบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนสอดแทรกอาชีพภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรในการจัดการศึกษา 3) วัฒนธรรมชุมชนร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนรวมทั้งถ่ายทอดให้กับเยาวชน 4) เศรษฐกิจชุมชน เกิดการหมุนเวียนรายได้ในชุมชน เงื่อนไขภายใน ประกอบด้วย 1) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม 2) การเรียนรู้ในสถานศึกษา,ชุมชน มีการสอดแทรกวัฒนธรรม อาชีพ ในการจัดการเรียนการสอน และ เงื่อนไขภายนอก ประกอบด้วย 1)สภาพการณ์ ชุมชนดำรงอยู่กับธรรมชาติมีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 2)ผู้นำท้องถิ่น เป็นนักพัฒนา 3)ทุนชุมชน มีภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางการเงินในการร่วมพัฒนาโรงเรียน 4) การมีส่วนร่วม ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน 5)การจัดการศึกษา มีการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคนในชุมชนและมีการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ (2) แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมของชุมชนป่าละอู ประกอบด้วย 1)จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีการบูรณาการหลักสูตร

---

* เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย

** นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
E-mail : sailom77763@gmail.com โทรศัพท์ 085-0014271

*** อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

Master of Education Program in Development Education. Department of Education Foundations. Graduate School, Silpakorn University. Advisor : (Assoc. Narin Sungrugsa)

ท้องถิ่นเข้าสู่ระบบการศึกษา มีการปรับเปลี่ยนผสานรูปแบบของการเรียนรู้ 2)กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและวินัย 3)บรรยากาศภายในโรงเรียน มีความเสมอภาค ยุติธรรม เป็นประชาธิปไตย 4)การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ควรมีการเข้าเยี่ยมเยียนชุมชน เพื่อการช่วยเหลือกิจกรรมของชุมชน 5)การเสริมสร้างลักษณะพหุวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเกิดความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น และ6)ปลูกฝังสำนึกรักบ้านเกิด เพื่อการพัฒนาชุมชน

Abstract

This research used qualitative research methods purposes. 1) to study the processes and conditions for success in multicultural education classes. 2) to study the management of multicultural education classes in BAN PA-LA-U Community, Huahin District, Prachaubkirikhan Province. The key informants including teacher, student , local leaders, scholars, village, education committee and parents sum 42 peoples. Using purposively selected. The instruments include The in-depth interviews. Data Collection The researcher used the related documentation. I collect field data Observation, and In-depth Interview The data were analyzed using the grounded theory.

(1) Procedures and conditions for success in education is divided into. The success of education sequel. 1) environment in the Community As a community to help each person living with nature as a farming community. 2) The system of education is to go with equality. The curriculum integration in the teaching profession, local knowledge, including the insertion of extra-curricular activities in education. 3) Community Culture People in the community interact with each other and shared culture of the community and convey to young 4) economic community. The current income in the community conditions 1) a multi-cultural diversity, race, religion, language, culture, 2) learning in schools, communities. The Core Curriculum for Basic Education 2551 and the Cultural depictions career in teaching. External conditions: 1) the projected Existence and nature of community and support one another. 2) local leaders as developers 3) capital grants and local communities to finance the development of the school. 4) Participation The entire school community and contributes to the development community. 5) Education Management The cultural diversity of the community and the development of teaching time. (2) Guidelines for the management of community education classes multicultural in BAN PA-LA-U Community, Huahin District, Prachaubkirikhan Province .Can be divided into six main areas: 1) The local curriculum. Are integrated into the education curriculum. Combining the modified form of learning from a lecture just to demo and practicality. And the development of learning materials are fixed media and electronic media. 2) Activities Should be extra-curriculum activities that instill

morals and discipline to students. 3) School Grounds Should be an atmosphere of equality Justice and democracy 4) Creating a better interaction in the community. Visit the communities should be To support community activities Community Learning Students and plan to help students 5) enhancing multicultural nature. In order to generate more equality. 6) Cultivate and Get What You Want. In order to build the power of young people in community development.

บทนำ

ประเทศไทยปัจจุบันประกอบด้วยพลเมืองที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิตอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลให้สัดส่วนนักเรียนต่างกลุ่มชาติพันธุ์ ที่เรียนร่วมกับนักเรียนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนมประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตนี้ ทำให้สถานศึกษาและครู มีภาระงาน และอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากสถานศึกษาที่มีความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติน้อย ประเทศไทยมีนโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความรักความสามัคคีของคนในชาติ โดยส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีวัดโบสถ์ มัสยิด และศาสนสถานอื่นๆเป็นศูนย์คุณธรรม ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ก็กล่าวถึงการเสริมสร้างจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและการจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ประเทศไทยมีกลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีสถานะเชิงพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะจังหวัดที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่หรือจังหวัดที่เป็นเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ก็จะมีประชากรกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มชนที่มีภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างจากคนไทยพักอาศัยอยู่ การมีชุมชนที่เป็นชุมชนหลายวัฒนธรรมอยู่มากมาย เช่นชาวกะเหรี่ยงกระจายอยู่ร่วมกันกับชาวไทยในหลายพื้นที่ การจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีเด็กต่างวัฒนธรรมเรียนร่วมกัน เรียกว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) จรูญ จัวนาน (อ้างถึงในสุธารา โยธาขันธ์2541:12)ได้กล่าวว่า หมายถึง การจัดการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างของหลักสูตรในโรงเรียนให้ยอมรับและเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียน ที่มีผลมาจากวัฒนธรรมในสังคมนั้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ตลอดจน คำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบ ความสำเร็จในการเรียนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างสร้างสรรค์และเป็นสุข ในขณะที่ อมรวิชช์ นาครทรรพ (2550:1) กล่าวว่า การทำให้เด็กได้เรียนรู้ถึงความหลากหลาย และความงดงามของความหลากหลาย การสอนให้เด็กนับถือในความเป็นมนุษย์ที่มีความแตกต่างในแต่ละวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และการนับถือศาสนานั้นเป็นสิ่งสำคัญการเริ่มต้นจากการเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโรงเรียน จะเป็นรากฐานสำคัญที่จะขยายออกไปสู่สังคม

ประเทศชาติ และโลกในอนาคตครูควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้เกิดขึ้นในเด็ก และอำนวยให้เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมที่มีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดความรักความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของมวลมนุษยชาติ

บ้านป่าละอูเป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่มีชนชาวกะเหรี่ยง พม่าอพยพและคนไทยอาศัยอยู่ ทำให้เกิดความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรมขึ้น เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดหนึ่งซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่า บริเวณนี้จึงมีการอพยพกลุ่มชนเข้ามาอาศัยได้ โดยเฉพาะชนชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยง วิสุดา เจียมเจิม (2554:26-27) กล่าวว่าหมู่บ้านป่าละอูเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านเมื่อ พ.ศ.2484 โดยชาวบ้านชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยงและกะหร่าง มาตั้งถิ่นฐาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริจัดตั้งศูนย์พัฒนาชาวไทยภูเขาเผ่ากะเหรี่ยง712 ณ บริเวณบ้านป่าละอู และให้ชาวไทยภูเขาชาวกะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ตามหุบเขาอพยพมาอยู่ที่ศูนย์712นี้เพื่อความปลอดภัย ต่อมาพ.ศ.2511 ทรงให้จัดสร้างโรงเรียนอานันท์เพื่อเป็นที่สอนหนังสือให้กับเด็กชาวกะเหรี่ยงโดยมีตำรวจพลร่มเป็นครูสอนหนังสือให้ เมื่อปัญหาคอมมิวนิสต์หมดไป ทรงมีรับสั่งให้เข้าปรับปรุงพื้นที่และช่วยเหลือเรื่องการทำมาหากินพร้อมสร้างถนนในการสัญจร พร้อมพระราชทานที่ดินทำกินโดยพระองค์ทรงไม่ประสงค์ให้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เพราะต้องการให้ราชการเข้ามาช่วยเหลือชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ จึงเป็นเหตุทำให้พื้นที่บ้านป่าละอูมีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่มาก ในส่วนของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน ระบบนอกโรงเรียน รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัยจะต้องเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชนเข้าใจ ยอมรับความแตกต่างของเด็กและเยาวชนต่างวัฒนธรรมเคารพสิทธิของแต่ละบุคคล กำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยมีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนอานันท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต2 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับและจัดการศึกษาให้กับชาวกะเหรี่ยงและประชาชนที่อพยพมาอยู่หมู่บ้านป่าละอูซึ่งเป็นพื้นที่ตามโครงการพระราชดำริ และเพื่อช่วยเหลือชาวเขา ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้กับประชาชนในชุมชนบ้านป่าละอูที่ประกอบด้วยนักเรียนสัญชาติไทย สัญชาติกะหรี่ยงเข้ารับการศึกษาร่วมกัน ซึ่งก่อให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรมขึ้น

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษากระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมและแนวทางการจัดการศึกษาของพื้นที่สังคมพหุวัฒนธรรมในชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การศึกษาและการเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรมมีความสำคัญยิ่ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งถึงแม้ทุกคนจะมีความแตกต่างกันแต่ทุกคนมีความยอมรับซึ่งกันและกัน เคารพในความเป็นคนที่มีศักดิ์เสมอกัน มีความเข้าใจ ช่วยเหลือและพึ่งพาอาศัยกันบนพื้นฐานของการมีคุณธรรม เพื่อเป็นการป้องกันความขัดแย้ง สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและมีการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมของชุมชนป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย

1. ครู ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูสายผู้สอน ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู สังกัดสำนักงานตำรวจตระเวนชายแดนที่ 14 รวม และโรงเรียนอานันท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต2 จำนวน 7 คน

2. นักเรียน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู สังกัดสำนักงานตำรวจตระเวนชายแดนที่ 14 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนอานันท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต2 จำนวน 10 คน

3. ผู้นำท้องถิ่น ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในบ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 2 คน

4. ปราชญ์ชาวบ้าน ประกอบด้วย ครูสอนศาสนา ครูสอนภาษากะเหรี่ยง ผู้นำประกอบพิธีการ ครูสอนดนตรี ในบ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 คน

5. ชาวบ้าน ประชาชน ประกอบด้วย ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 10 คน

6. คณะกรรมการสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู สังกัดสำนักงานตำรวจตระเวนชายแดนที่ 14 และโรงเรียนอานันท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต2 จำนวน 2 คน

7. ผู้ปกครอง ประกอบด้วยผู้ที่มีบุตรหลานเรียนอยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู สังกัดสำนักงานตำรวจตระเวนชายแดนที่ 14 และโรงเรียนอานันท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต2 จำนวน 10 คน จนกว่าข้อมูลอิ่มตัว (Saturated data)

วิธีการวิจัย

1. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แนวทางการสัมภาษณ์ ในการจัดทำแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ รายละเอียดดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม

1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษา ของ Christin E. Sleeter & Carl A. Grant

1.3 ร่างแนวทางการสัมภาษณ์

- การจัดการศึกษาของเยาวชน คนในชุมชน เป็นอย่างไร
- ระบบการศึกษา สถานศึกษา โรงเรียนในชุมชน เป็นอย่างไร
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของคนที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในชุมชน เป็นอย่างไร

- บทบาทของสมาชิกในชุมชนในการอยู่ร่วมกัน และสืบทอดพหุวัฒนธรรมชุมชนร่วมกัน เป็นอย่างไร
- บทบาทของสมาชิกในชุมชนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา
- กระบวนการในการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร
- เงื่อนไขความสำเร็จประกอบด้วยอะไรบ้าง
- แนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นอย่างไร
- สาเหตุใดบ้างที่ทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างยาวนาน
- ความคาดหวังของสมาชิกในชุมชนต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1.4 นำร่างแนวทางการสัมภาษณ์ ขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมเชิงเนื้อหา

1.5 นำร่างแนวทางการสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ขึ้น แล้วนำไปใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบข้อมูลในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ (valid and reliable) จึงต้องตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) เพื่อยืนยันปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น คือ 1)จากเอกสาร 2)จากพฤติกรรม คือ การกระทำและคำพูด และ 3)จากสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏ โดยผู้วิจัยจะพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับ ดังนั้น ข้อมูลจึงต้องมีความสอดคล้องตรงกันทั้ง 3 ด้าน เพราะข้อมูลที่ได้มามีความหลากหลาย เช่น จากการศึกษาค้นคว้า สังเกต สัมภาษณ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้วิธีตรวจสอบความตรงภายในของข้อมูล หากพบว่ามีข้อมูลใดน่าสนใจหรือยังคลุมเครืออยู่ ก็จะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมอีก หลังจากนั้น จึงจะสรุปผลการวิจัยและเขียนรายงานผลการศึกษาทั้งนี้ผู้วิจัยได้คำนึงถึงจรรยาบรรณของนักวิจัยเป็นหลัก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลที่เป็นเอกสารของงานวิจัยนี้ เป็นข้อมูลจากเอกสารที่ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ(Secondary Data) ทั้งสิ้น ข้อมูลที่เกี่ยวทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมในเรื่องของโครงสร้างสังคมพหุวัฒนธรรมและแนวทางการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เช่น หลักสูตรสถานศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม สังคม ประชาชน ประวัติความเป็นมาของชุมชน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต เป็นข้อมูลจากการสังเกตผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทและบทบาท และรับรู้ผลของบริบทและบทบาทในเรื่องนี้การสังเกตเป็นวิธีที่ผู้วิจัยสามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้ทำความเข้าใจและจดบันทึกข้อมูลได้ และในการสังเกตนี้ผู้วิจัยได้เลือกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) โดยร่วมทำกิจกรรมไปกับกลุ่มเพื่อสร้างความคุ้นเคย จนสามารถสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในชุมชนพหุวัฒนธรรม สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ลักษณะ

กระบวนการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรมในสถานศึกษาและชุมชน รวมทั้งให้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มภายหลังการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบข้อมูลตามประเด็นต่างๆที่กำหนดในการสังเกตและสัมภาษณ์ และหาข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีวิทยาของการสร้างทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) เนื่องจากต้องการทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มีความซับซ้อน หลากหลายและเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ดังนั้นการพยายามทำความเข้าใจถึงวิธีการที่บุคคลให้ความหมายสิ่งต่างๆรอบตัว เพื่อเชื่อมโยงไปถึงคำอธิบายเกี่ยวกับวิธีคิดและกระบวนการกระทำของบุคคล ทำให้สามารถเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ศึกษาได้อย่างลึกซึ้งและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 กระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม

ผู้วิจัยพบว่ากระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

กระบวนการในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม

การจัดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมของคนต่างวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกัน ได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชน ชุมชนป่าละอู เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติมาโดยตลอด โดยสร้างบ้านเรือนอาศัยอยู่กับธรรมชาติ ปัจจุบันอาชีพหลักคือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การปลูกพืช ได้แก่ ทุเรียน สับปะรด กล้วย มะนาว มะม่วง และการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ วัว แพะ เป็นต้น และการทอผ้า โดยเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนในถิ่นทุรกันดาร ในชุมชนเป็นการอยู่ร่วมกันของคนหลายเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขบนพื้นฐานของความเข้าใจ การจัดการศึกษาจึงเป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมของคนต่างวัฒนธรรมในชุมชนร่วมกัน ได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม การวางแผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะร่วมกันวางแผน โดยมีองค์ประกอบคือ

1. ความเสมอภาคทางการศึกษา เด็กต่างด้าว เด็กชายขอบที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร มีโอกาสได้เข้าเรียนเช่นเดียวกับเด็กไทย

2. การใช้หลักสูตรบูรณาการ ชุมชนนำองค์ความรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้กับเด็กในชุมชน โดยให้ปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ที่มีความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีส่วนสำคัญอย่างมากที่จะทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี อุปนิสัยใจคอ ได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือแบ่งปัน เกิดความเข้าอกเข้าใจ ยอมรับในความแตกต่าง

4. การสอดแทรกอาชีพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ทางโรงเรียนได้สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่นและสอนการประกอบอาชีพต่างๆให้กับนักเรียนในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนนำไปใช้ประกอบเป็นอาชีพเสริมได้

5. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีละลดช่องว่างระหว่างกลุ่ม โดยการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนรวมกลุ่มกันในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

เงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อให้คนต่างวัฒนธรรมในชุมชนเรียนรู้ร่วมกัน ได้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในชุมชนบ้านป่าละอู เพื่อการอยู่ร่วมกันในชุมชน ประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. เงื่อนไขภายใน ประกอบด้วย 1) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโรงเรียน,ชุมชน ชุมชนป่าละอูเป็นชุมชนที่ชาวกะเหรี่ยงอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อน ก่อนที่ชาวไทย ชาวพม่า รวมไปถึงชาวลาวและมอญบางส่วนได้เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกัน ทำให้ชุมชนป่าละอูมีความหลากหลาย ทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบประเพณีและวัฒนธรรม 2) การเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน การจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา มีการจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เป็นหลัก และมีการฝึกอาชีพให้กับนักเรียน เมื่อจบการศึกษาที่โรงเรียนแล้วนักเรียนไม่ศึกษาต่อ นักเรียนก็สามารถนำความรู้ตรงนี้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

2. เงื่อนไขภายนอก ประกอบด้วย **1)** สภาพการณ์ ชุมชนบ้านป่าละอูเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมปัจจุบัน แต่ในชุมชนบ้านป่าละอูยังคงมีการรักษาสภาพการณ์ดำรงอยู่ของชีวิตกับธรรมชาติไว้ได้เป็นอย่างดี 2) ผู้นำท้องถิ่น เป็นตัวแทนเป็นกระบอกเสียงให้กับชาวบ้าน และเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ระหว่างชุมชนและโรงเรียน 3) ทุนชุมชน ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ และมีการถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ให้กับคนในชุมชน โดยมีโรงเรียนเป็นตัวช่วยในการสืบทอดภูมิปัญญา 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน สมาชิกในชุมชนพยายามส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างที่ทางโรงเรียนได้เชิญให้เข้าร่วม โดยร่วมบริจาคสิ่งของ เงินสนับสนุนในการทำกิจกรรมและร่วมแรงร่วมใจในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับทางโรงเรียนและโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 5) การจัดการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสังคมโรงเรียนที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม คือการที่มีเด็กต่างเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม มาเรียนร่วมในโรงเรียนเดียวกัน ครูมีบทบาทและมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดความเสมอภาคขึ้น โดยการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

ดังแผนภูมิแสดงกระบวนการและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม ต่อไปนี้

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมของชุมชนป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัยพบว่าแนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมของชุมชนป่าละอู อำเภอ หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

1) **จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น** ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในชุมชนบ้านป่าละอูส่งผลให้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดขึ้นในชุมชนมากมาย จึงควรมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้น

2) **กิจกรรมเสริมหลักสูตร** กระตุ้นส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้เด็กไทยและเด็กต่างด้าวได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี และวิถีชีวิต ส่งเสริมให้โรงเรียนชักนำให้ผู้ปกครองกลุ่มเชื้อชาติ วัฒนธรรมต่างๆ เข้ามาร่วมทำกิจกรรมกับทางโรงเรียนให้มากขึ้น

3) **บรรยากาศภายในโรงเรียน** เป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายในโรงเรียน การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิด จิตใจ และคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ โดยเน้นที่บรรยากาศของความเสมอภาค ความยุติธรรม ความเป็นประชาธิปไตย และการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

4) **การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน** ครูควรมีส่วนเกี่ยวข้องในการเข้าช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจะทำตามลำพังไม่ได้ นั่นคือต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้ชุมชนเกิดการยอมรับ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา

5) **การเสริมสร้างลักษณะพหุวัฒนธรรม** ในชุมชนมีการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันใน และเรียนรู้จากกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่ม เปิดโอกาสให้คนทุกวัฒนธรรมได้แสดงความคิดเห็น ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตนและอย่างเสมอภาค

6) **ปลูกฝังสำนึกรักบ้านเกิด** มีการปลูกฝังให้นักเรียนที่ได้มีโอกาสทางการศึกษาที่ดี เข้ามาร่วมพัฒนาชุมชนของตน พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง

อภิปรายผล

ตอนที่ 1 กระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม

จากการศึกษากระบวนการและเงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

กระบวนการในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม

1) สภาพแวดล้อมในชุมชน ชุมชนป่าละอู เป็นชุมชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับธรรมชาติมาโดยตลอด โดยสร้างบ้านเรียนอาศัยอยู่กับธรรมชาติ ปัจจุบันอาชีพหลักคือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงสัตว์ และการทอผ้า สอดคล้องกับวิสุดา เจียมเจิม (2554:25) กล่าวว่า วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวกะเหรี่ยงป่าละอู มีวิถีชีวิตที่ผูกติดไว้กับธรรมชาติอย่างเหนียวแน่น

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

2) ระบบการศึกษา รับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาโดยเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ได้เข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ เช่นเดียวกับเด็กไทย พร้อมกับจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษา ในอัตราเดียวกับเด็กไทย ส่งผลให้เด็กต่างด้าว เด็กชายขอบที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ได้มีโอกาสเข้าเรียน เช่นเดียวกับเด็กไทย สอดคล้องกับ แผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559) แนวนโยบายข้อ 1.3 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชากรทุกคนตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงตลอดชีวิต ได้มีโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาและการเรียนรู้ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ยากจน อยู่ในถิ่นห่างไกล ทุรกันดาร

3) วัฒนธรรมชุมชน ชุมชนบ้านป่าละอูมีการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างวัฒนธรรม ซึ่งคนในชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการยอมรับและมีการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมซึ่งกันและกันในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองทุ่มเท เสียสละ ในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนและโรงเรียน เพื่อบุตรหลายของตนอย่างเต็มที่ สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเช่นกัน สอดคล้องกับวิสุดา เจียมเจิม (2554:38) กล่าวว่า วิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงบ้านป่าละอู ยังมีความเป็นอยู่และวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกับคนไทยชาวบ้านทั่วๆไป ในการอยู่ร่วมกันนั้นจะมีความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกันในชุมชน มิได้มีการแบ่งแยกกันแต่อย่างใด

4) เศรษฐกิจชุมชน ด้วยความที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยในทุกข์สุขของพสกนิกรชาวไทย ส่งผลให้ชาวบ้านป่าละอูมีอาชีพ มีที่ดินทำกิน โดยไม่ต้องไปทำงานต่างถิ่น เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันขึ้นในชุมชน คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สอดคล้องกับวิสุดา เจียมเจิม (2554:32) กล่าวว่า แต่เดิมชาวกะเหรี่ยงจะมีการทำไร่เลื่อนลอย ทำไร่หมุนเวียนไปเรื่อยๆ ตามหุบเขาหนึ่งไปอีกหุบเขาหนึ่ง ออกไป อาศัยอยู่กระจัดกระจายไม่หนาแน่น บริเวณพื้นที่มีภูเขาล้อมรอบ ส่วนใหญ่แล้วอาชีพการทำนา ทำไร่ เป็นอาชีพหลักที่มีมาแต่อดีต ปัจจุบันอาชีพหลักก็คือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การปลูกพืช ได้แก่ สับปะรด มะนาว มะม่วง กล้วย และการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ วัว กระบือ สุกร เป็นต้น และการทอผ้า รายได้ขั้นต่ำในการประกอบอาชีพต่อวัน ประมาณคนละ 120 บาท ซึ่งก็เพียงพอแล้วสำหรับชาวกะเหรี่ยงในที่นี้ พวกเขามิได้ใช้จ่ายมากมาย พืชผักต่างๆก็ปลูกเองไม่ต้องซื้อให้ฟุ่มเฟือย บ้านใดขาดเหลืออะไรก็จะช่วยเหลือบ่งปันซึ่งกันและกัน

เงื่อนไขในความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม

1. เงื่อนไขภายใน ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในโรงเรียน ชุมชนป่าละอูเป็นชุมชนที่ชาวกะเหรี่ยงอพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ก่อน ก่อนที่ชาวไทย ชาวพม่า รวมไปถึงชาวลาวและมอญบางส่วนได้เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกัน ทำให้ชุมชนป่าละอูมีความหลากหลาย ทั้งทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบประเพณีและวัฒนธรรม สอดคล้องกับ บัญญัติ ยงย่วน ปนัดดา ธนเศรษฐกร และสุวนันท์ ชุ่มเชื้อ (2553:84) กล่าวว่า เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลง บทบาทหน้าที่ของคนในสังคมย่อมต้องเปลี่ยนตามเพื่อตอบรับสังคมในปัจจุบัน เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่า สังคมไทยเปลี่ยนเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่และการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กๆออกไปอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม ส่วนการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน การจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาทั้งโรงเรียนอานันท์และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนเรศวรป่าละอู มีการจัดการศึกษาโดยยึดหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยเน้นให้นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้และใช้ภาษาไทยให้คล่องในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังมีการฝึกอาชีพให้กับนักเรียน และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาจัดการเรียนการสอน โดยให้ปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม ตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตราที่ 27 ระบุว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

2. เงื่อนไขภายนอก ชุมชนบ้านป่าละอูเป็นอีกชุมชนหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมปัจจุบัน สังคมที่เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากขึ้น แต่ในชุมชนบ้านป่าละอูยังคงมีการรักษาสภาพการณ์ดำรงอยู่ของชีวิตกับธรรมชาติไว้ได้เป็นอย่างดี ยังคงยึดอาชีพการเกษตรและเลี้ยงสัตว์ รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของตนไว้ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยผู้นำท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชน เป็นตัวแทนเป็นกระบอกเสียงให้กับชาวบ้าน และเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น ในชุมชนถือว่าการศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะให้ให้คนในชุมชนได้รับการยอมรับ และมีโอกาสที่ดีในการทำงาน ชุมชนจึงเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งนั่นคือภูมิปัญญาที่มีมูลค่าหรือคุณค่า โดยมีการถ่ายทอดภูมิปัญญานี้ให้กับคนในชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน สมาชิกในชุมชนพยายามส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างที่ทางโรงเรียนได้เชิญให้เข้าร่วม ร่วมแรงร่วมใจในการทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับทางโรงเรียน และโรงเรียนมีการระดมทรัพยากรทางความคิดและทุนทรัพย์จากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน โดยสิ่งที่ทางโรงเรียนได้ทำมาอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ การเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีต่างๆร่วมกับชุมชน ชุมชน มีส่วนสำคัญมากในการมีส่วนช่วยในการจัด การจัดการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสังคมโรงเรียนที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม คือการที่มีเด็กต่างเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม มาเรียนร่วมในโรงเรียนเดียวกัน ครูมีบทบาทและมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดความเสมอภาค สอดคล้องกับบังอร ร้อยกรอง (2553:304) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านในถุ้ง เป็นการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม เป็นการส่งเสริมการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม มีความเท่าเทียมกัน เคารพในสิทธิมนุษยชน ไม่มีการสอนที่แยกเฉพาะกลุ่ม ครูทุกคนมีความตั้งใจในการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมของชุมชนป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1) จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ในปัจจุบันโรงเรียนควรเน้นในเรื่องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของคนส่วนใหญ่ในชุมชนและสังคม โดยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ชุมชนและสถานศึกษาจำเป็นต้องพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาในสถานศึกษา การให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดความรัก หวงแหน เห็นคุณค่าในท้องถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่น

Veridian E-Journal, Silpakorn University
ISSN 1906 – 3431

ของตนมากขึ้น และทางโรงเรียนเห็นความสำคัญในการในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเช่นกัน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นไปตามบริบทของชุมชนมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับอุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และคนอื่นๆ(2550:30) กล่าวว่า การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนนั้น คือต้องการให้ชุมชนนำองค์ความรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้กับเด็กในชุมชน เพื่อให้เด็กๆในชุมชนได้นำความรู้นั้นมาใช้หรือพัฒนาภูมิปัญญานั้นให้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้พัฒนาท้องถิ่นของตนได้

2) กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การเข้าค่ายพุทธบุตร การทำกิจกรรมวันเด็ก วันแม่ และกิจกรรมอื่นๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครองไทย และต่างเชื้อชาติได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น เป็นเวทีของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความเข้าอกเข้าใจ เกิดความรักสามัคคีกันมากขึ้น เป็นการเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมโดยทั่วถึงกัน ซึ่งการร่วมกิจกรรมต่างๆทำให้เด็กเชื้อชาติไทย และเด็กต่างเชื้อชาติได้มีโอกาสได้ติดต่อสื่อสารร่วมมือกันมากขึ้น ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประเพณี ได้มีโอกาสเรียนรู้อุปนิสัยใจคอ แบ่งปัน ช่วยเหลือ ทำให้เกิดความเข้าอกเข้าใจ และยอมรับในความแตกต่างทางเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากกิจกรรมดังกล่าว จะมีบรรยากาศของความร่วมมือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และในระหว่างการร่วมมือกันทำกิจกรรมนั้น นักเรียนและผู้ปกครองก็มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกันมากขึ้น เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยกันมากขึ้น โดย Sleeter และ Grant กล่าวว่า นักเรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากการเรียนในสถานศึกษาเพื่อช่วยให้พวกเขาต่อสู้กับการกดขี่และเลิกปฏิบัติในสังคม ให้นักเรียนตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมในสังคมและเรียนรู้ที่จะตอบสนองต่อเรื่องดังกล่าวอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับกลุ่มอื่นในห้องเรียนเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงในการสร้างสังคมใหม่และสามารถมีส่วนร่วมในการสร้างความเท่าเทียมกันในสังคม และสอดคล้องกับบัญญัติ ยงย่วน ปนัดดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ(2553:87) กล่าวว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การเข้าค่ายลูกเสือ การเข้าค่ายคุณธรรม การทำกิจกรรมวันเด็ก วันแม่ และกิจกรรมอื่นๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองไทยและต่างเชื้อชาติได้มีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น เป็นเวทีของการแสดงออกทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดความเข้าอกเข้าใจ เกิดความรักสามัคคีกันมากขึ้น พบว่าผู้ปกครองนักเรียนต่างเชื้อชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มอญ พม่า จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างมาก เมื่อเทียบกับผู้ปกครองคนไทย

3) บรรยากาศภายในโรงเรียน การจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนให้เต็มไปด้วยความเสมอภาค ความยุติธรรม และเป็นสังคมแห่งประชาธิปไตย ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขมีความสามัคคีและเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน จึงต้องส่งเสริมความตระหนักรู้ให้กับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้สร้างบรรยากาศของพหุวัฒนธรรมนิยมให้เกิดขึ้น ดังที่ครูในโรงเรียนต่างก็ให้ความสำคัญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักเรียน สอดคล้องกับบังอร ร้อยกรอง(2553:306) กล่าวว่า แนวทางการจัดการศึกษาควรใช้การสร้างเสริมลักษณะพหุวัฒนธรรมที่ยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแนวทางสร้างสัมพันธไมตรีในมนุษย์ ซึ่งส่งเสริมความเข้าใจวัฒนธรรมและความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักเรียนกลุ่มต่างๆ

4) การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาจะทำตามลำพังไม่ได้ นั่นคือต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้ชุมชนเกิดการยอมรับ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียน

มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กหรือเยาวชนให้มีความรู้ โดยเป็นไปในลักษณะ “โรงเรียนของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน” ชุมชนป่าละอูต้องการให้คณะครูเข้าไปมีบทบาทในชุมชน โดยมีความต้องการความช่วยเหลือในหลากหลายด้าน ทั้งสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น ทุนการศึกษา โดยนอกจากการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียนแล้ว คณะครูจำเป็นต้องรู้จักชุมชน หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชน พัฒนานักเรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และช่วยเหลือนักเรียนที่มีความขาดแคลน ดังที่ได้สัมภาษณ์นักเรียน โดยนักเรียนกล่าวว่า สอดคล้องกับวิไลลักษณ์ แก้วนพรัตน์ ชูศักดิ์ เอกเพชร และพรศักดิ์ อาษาสุจริต(2551:176) กล่าวว่า ผลการศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การบริหารจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีจุดเน้นสำคัญให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและปฏิรูปการศึกษา ในขณะเดียวกันก็ให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งการเข้าไปมีส่วนร่วมย่อมส่งผลต่อการสร้างความผูกพันความสัมพันธ์ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและกระตุ้นให้ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมทั้งโรงเรียนมีส่วนร่วมในการให้การศึกษาและพัฒนาชุมชน

5) การเสริมสร้างลักษณะพหุวัฒนธรรม ในชุมชนมีการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในวิถีชีวิต และเรียนรู้จากกิจกรรมของที่ชุมชนจัดขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชนให้ความสำคัญกับคนทุกกลุ่ม เปิดโอกาสให้คนทุกวัฒนธรรมได้แสดงความคิดเห็น ได้แสดงออก และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้คนทุกวัย ทั้งผู้ใหญ่และเด็กได้เข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตนและอย่างเสมอภาค สอดคล้องกับบังอร ร้อยกรอง(2553:320) กล่าวว่า จัดกิจกรรมในชุมชนทีคนทุกศาสนาสามารถเข้าร่วมกิจกรรมด้วยกันได้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้คนทุกศาสนาได้มีปฏิสัมพันธ์กัน และปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางและหลักการของศาสนาของตนอย่างมีความเข้าใจ

6) ปลูกฝังสำนึกรักบ้านเกิด มีการปลูกฝังให้นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาหรือมีโอกาสทางการศึกษาที่ดี เข้ามาร่วมพัฒนาชุมชนของตน ทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดกิจกรรมภายในชุมชน เสริมสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง สอดคล้องกับบังอร ร้อยกรอง(2553:322) กล่าวว่า การปลูกฝังจิตสำนึกร่วมของคนในท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนอยุธยา เพราะชุมชนในอยุธยามีประวัติศาสตร์การอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน การปลูกฝังจิตสำนึก ให้คนในชุมชน ทั้งผู้ปกครองและนักเรียนได้เกิดความรู้ มีความรักท้องถิ่น ปลูกฝังให้นักเรียนที่จบการศึกษากลับมาพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน ภายใต้การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่พบว่าในชุมชนป่าละอู เป็นการอาศัยอยู่ร่วมกันของคนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ที่อาศัยอยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน การจัดการศึกษาภายในชุมชนบ้านป่าละอูยังไม่มีนโยบายเสริมสร้างความเป็นพหุวัฒนธรรมในชุมชนที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างจริงจัง จึงควรมีการปฏิบัติ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษากระบวนการเรียนรู้ภายในครอบครัว เกี่ยวกับการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

2. ควรมีการศึกษาการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมของผู้บริหาร ครู ในระบบการศึกษาเพราะเป็นบุคลากรด้านการศึกษา และมีบทบาทในการวางรากฐานความรู้ให้กับนักเรียนในระบบโรงเรียนได้

3. ควรมีการศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมของผู้นำชุมชน หรือผู้บริหารในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆในชุมชน

4. ควรมีการศึกษาการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชายขอบที่ด้อยโอกาส

5. ควรมีการศึกษาการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่อื่นและในสังคมเมือง

6. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

จารุวรรณ นาตัน และนภดล เจนอักษร. “นวัตกรรมการบริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก”. วารสารวิชาการviridian E-journal ปีที่6, ฉบับที่3 (กันยายน-ธันวาคม):729-746

บัญญัติ ยงย่วน, ปนัดดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ. (2553). **การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา.** สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

วิชุดา เจียมเจิม. (2540). **การศึกษาดนตรีของชาวกะเหรี่ยงบ้านป่าละอูตำบลห้วยสัตว์ใหญ่อำเภอหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.** ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิไลลักษณ์ แก้วนพรัตน์, ชูศักดิ์ เอกเพชร และพรศักดิ์ อาษาสุจริต. (2551) . การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.** 2(3), 169-182.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2544). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พุทธศักราช2544**. บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

สุธารา โยธาขันธ์.(2541). **การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนงค์นาฎ บรรหาร และอังคณา ตุงคะสมิต. (2556). “การพัฒนาหน่วยการเรียนรู้บูรณาการประเพณีและวัฒนธรรมในอำเภอชนบท ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน รายวิชา ส16106 สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6”. วารสารวิชาการ viridian E-journal ปีที่6, ฉบับที่1 (มกราคม-เมษายน):418-429

อมรวิชช์ นาครทรรพ. (2549). **สันติวัฒนธรรม สันติในตน.** กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ และคนอื่นๆ.(2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน:เส้นทางของการกระจายอำนาจเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง. **วารสารประชากรและสังคม.**15(2), 23-44.

ภาษาต่างประเทศ

Bank A Jame. (2007). **Multicultural education:Issues and perspectives**.Boston:Allyn and Bacon.

Sleeter,C.E. and Grant C.A . (1988). **Making choices for multicultural education:five approach to race, class, and gender.** [Online]. Available form http//www.edrev.info/review/rev237.

Gollnick,D.M. and Chin,P.C. (1990). **Multicultural education in a pluralistic society.** Merrill,an imprint of macmillan publishing company. New York.